

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa Horisontti 2020 täydentävästä Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelmasta (2019–2020)”

(COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE))

(2018/C 237/06)

Esittelijä: **Jacques LEMERCIER**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 18.1.2018
	Euroopan unionin neuvosto, 10.1.2018
Oikeusperusta	Euratomin perustamissopimuksen 106 a artikla ja EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus”
Hyväksyminen erityisjaostossa	9.3.2018
Hyväksyminen täysistunnossa	14.3.2018
Täysistunnon nro	533
Äänestystulos	178/0/7
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euratom-ohjelmalla 2019–2020 jatketaan vuosien 2014–2018 Euratom-ohjelman tutkimustoimintaa, ja se on täysin linjassa edeltävän ohjelman kanssa. Komission ehdotus sisältää hyvin vähän muutoksia. Ne koskevat lähinnä talousarviota, ja niiden tavoitteena on varmistaa ohjelman jatkuvuus.

1.2 ETSK panee merkille nämä muutokset pitäen mielessä aiheesta aiemmin antamansa lausunnot ⁽¹⁾.

1.3 Euratom-rahoitteisen fissiotutkimuksen ensisijaisena tavoitteena on parantaa ydinteknologian turvallisuutta. ETSK katsoo, että ydinturvallisuuteen liittyviin näkökohtiin tulee kiinnittää mahdollisimman laajaa huomiota. Ensisijaisina aiheina tulee pitää myös pitkäikäisen radioaktiivisen jätteen vähentämistä ja loppusijoitusta, fissioaineiden valvontaa ja säteilysuojelua. Nämä tutkimuksen painopisteet on otettava huomioon myös Euroopan ydinenergiafoorumissa, jossa kansalaisyhteiskunta – muun muassa ETSK – on edustettuna.

1.4 ETSK toistaa ja vahvistaa aiemmissa lausunnoissaan ilmaisemansa kannan, jonka mukaan ”tietämystä ydintekniikoista sekä niiden käytöstä ja seurauksista on ylläpidettävä ja kehitettävä. Euratomin tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelma tarjoaa tässä yhteydessä koordinoinnin, resurssien kokoamisen ja yhteisten toimien integroinnin ansiosta huomattavaa eurooppalaista lisäarvoa ⁽²⁾.”

1.5 ETSK muistuttaa myös toiveestaan, että Euroopan komissio edistäisi jatkossakin muiden kuin fossiilisten, uusiutuvista lähteistä saatavien energiamuotojen kehittämistä ja tasapainottaisi ydinenergian osuutta valtioiden energiayhdistelmissä.

1.6 Euroopan voimaloissa sattuneet useat vaaratilanteet ovat osoittaneet, että ydinvoimaloiden huoltopalvelujen alihankinta on turvallisuutta heikentävä tekijä. ETSK katsoo, että alihankintaa tulee rajoittaa ja ohjata tiukasti.

1.7 ETSK kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota näihin kysymyksiin brexitin yhteydessä, kun Yhdistynyt kuningaskunta jättää tosiasiallisesti Euratomin perustamissopimuksen.

⁽¹⁾ EUVL C 34, 2.2.2017, s. 66, EUVL C 181, 21.6.2012, s. 111 ja EUVL C 318, 29.10.2011, s. 127.

⁽²⁾ EUVL C 181, 21.6.2012, s. 111 ja EUVL C 318, 29.10.2011, s. 127.

2. Komission tiedonannon pääkohdat

2.1 Komission ehdotuksen tarkoituksena on antaa uusi asetus, jotta voidaan jatkaa kaikkia niitä tutkimustoimia, joiden toteutus perustuu tällä hetkellä neuvoston asetukseen (Euratom) N:o 1314/2013 tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa Horisontti 2020 täydentävästä Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelmasta (2014–2018).

2.2 Vuosiksi 2019–2020 ehdotettu Euratomin ohjelma täydentää Horisontti 2020 -puiteohjelmaa. Siinä määritetään budjetti suorille ja epäsuorille toimille, asetetaan tavoitteet tutkimukselle ja kehittämiselle (t&k) sekä yksilöidään tutkimuksen ja kehittämisen tukivälineet.

2.3 Euratomin perustamissopimuksen 7 artiklan mukaisesti nykyisellä Euratom-ohjelmalla (2014–2018) on viiden vuoden määräaika. Komission ehdotuksen tarkoituksena on varmistaa ohjelman saumaton jatkuminen vuosina 2019–2020. Tämä lähestymistapa varmistaa, että toiminta on paremmin linjassa Horisontti 2020 -puiteohjelman aikataulun kanssa. Tällä on sitäkin suurempi merkitys, kun otetaan huomioon, että Horisontti 2020 -puiteohjelmalla ja Euratom-ohjelmalla pyritään toisiaan vahvistaviin tavoitteisiin.

3. Yleistä

3.1 ETSK panee merkille komission päätelmät Euratom-ohjelman 2014–2018 väliarvioinnista ja erityisesti sen, että komission analyyseissa ”ei voitu tehdä lopullisia päätelmiä, jotka olisivat asettaneet kyseenalaiseksi vuosien 2014–2018 ohjelman strategian tai muodon tai edellyttäneet komissiolta ehdotusta ohjelman soveltamisalan, toimien tai toteuttamistavan muuttamiseksi vuosiksi 2019–2020”.

3.2 ETSK toteaa myös, että annettu palaute lokakuun 2016 ja tammikuun 2017 välisenä aikana järjestetyssä julkisessa kuulemisessa, jonka tulokset on otettu huomioon vuosien 2014–2018 Euratom-ohjelman väliarvioinnissa ja vuosien 2019–2020 Euratom-ohjelmaa koskevassa ehdotuksessa, oli yleisesti myönteistä: 80 prosenttia vastaajista oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että ohjelma oli merkityksellinen. Vastaajat pitivät lisäksi erityisesti arvossa tuloksia, joita on saatu koulutuksen, jätehuoltoon kohdistuvan tutkimuksen, käytössä olevien ydinvoimaloiden turvallisuuden ja fuusioenergian tutkimuksen aloilla. Sen sijaan ohjelmalla ei vaikuta olleen vipuvaikutusta yksityisiin investointeihin.

3.3 Lisäksi komissio sitoutuu huolehtimaan siitä, että eri sidosryhmien esittämät suositukset otetaan huomioon laadittaessa Euratomin vuosien 2019–2020 työohjelmaa sekä Euratom-ohjelman valvontaan ja hallinnointiin liittyvien komission rutiinitehtävien yhteydessä ja että pidemmän aikavälin suositukset otetaan huomioon seuraavan Euratom-ohjelman etukäteisessä vaikutusten arvioinnissa (vuoden 2020 jälkeisen) uuden monivuotisen rahoituskehiksen puitteissa.

3.4 ETSK panee merkille edellä mainitun ja kannattaa komission ehdotusta pitäen mielessä aiheesta aiemmin antamansa lausunnot.

3.5 Aiempien lausuntojensa tapaan ETSK korostaa, että Euratom-rahoitteisen fissiotutkimuksen ensisijaisena tavoitteena on parantaa ydinteknologian turvallisuutta. ETSK katsoo, että ydinturvallisuuteen liittyviin näkökohtiin tulee kiinnittää mahdollisimman laajaa huomiota. Ensisijaisina aiheina tulee pitää myös pitkäikäisen radioaktiivisen jätteen vähentämistä ja loppusijoitusta, fissioaineiden valvontaa ja säteilysuojelua.

3.6 ETSK korostaa jälleen, että ”tietämystä ydintekniikoista sekä niiden käytöstä ja seurauksista on ylläpidettävä ja kehitettävä. Euratomin tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelma tarjoaa tässä yhteydessä koordinoinnin, resurssien kokoamisen ja yhteisten toimien integroinnin ansiosta huomattavaa eurooppalaista lisäarvoa⁽³⁾.”

Bryssel 14. maaliskuuta 2018.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

⁽³⁾ EUVL C 181, 21.6.2012, s. 111 ja EUVL C 318, 29.10.2011, s. 127.